

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

REDACTOR:
SEBASTIAN BORNEMISA

Cuprinsul:

Adrian Corbul: Bilanțul, articol.
Elena Farago: Din scrisoarea unei bătrâne, poezie.

Al. Ciura: Legende...

† *Elena Dinulescu:* Ție, poezie.

Ion Agârbicean: Suflet de artist.

T. L. Blaga: Fulgii de zăpadă, articol.

* * * Cântece de dor, din popor.

FLORI DE-O ZI:

Leontina C.: Toamnă târzie.

F. N.: Regii ceasului de față.

D. M.: Persecutori și apăsați.

CĂRȚI PRIMITE LA REDACȚIE

SCRISORI DELA REDACȚIE

ILUSTRĂȚII

Abonamentul pe an . . . cor. 12

Abonamentul pe 1/2 an . . . cor. 6

Pentru străinătate pe an . cor. 20

NOUTĂȚI LITERARE

— Editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa —

„Librăria Națională” S. Bornemisa a început, pe lângă mari jertfe materiale, să publice o serie de scrieri alese, menite a pătrunde în casele românești ca aveau cărți sănătoase și de-o incontestabilă valoare literară. Din aceste scrieri, pe cari le recomandăm cu toată dragostea publicului românesc, până acum au apărut următoarele:

1. Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri. Prețul coroane 2.—. Acesta e cel mai nou și cel mai ales volum al puternicului prozator ardelean, care a împodobit până acum cu atâtea volume de valoare literatura noastră. Domnul Ion Agârbiceanu e de altcum în destul de cunoscut publicului nostru, ca să mai fie nevoie să atragem deosebit luarea aminte a publicului asupra oricărei cărți a sa. E azi cel mai cetit scriitor ardelean atât în România cât și în Ardeal, căruia i-a succedat în urma marelui său talent să fie pretutindeni recunoscut și apreciat. Volumul „Schițe și povestiri”, care are peste 300 de pagini, mai are însă o mare calitate: e cel dintâi volum al autorului, în care s'au publicat cele mai succese piese literare, alese de însuș autorul. O parte din bucățile din volum sunt aproape absolut necunoscute publicului nostru, fiind ele publicate pentru prima oară în „Viața Românească”, care e oprită a trece granița țării noastre.

2. Liviu Rebreanu: Frământări. Prețul cor. 1'50. Autorul acestui volum e un talentat scriitor din generația mai nouă, de origine din Ardeal, care a trecut în România, publicând scrierile sale mai ales în „Viața Românească” și în alte reviste de seamă de dincolo. E mult apreciat mai ales în urma talentului său, care-l ajută să aștearnă pe hârtie stări sufletești grele și să dea personajelor întotdeauna o culoare bogată și nimerită. Subiectele și le alege mai ales din stratul de jos al societății și aduce înaintea noastră tipuri dela țară, figuri mărunte din viața orașelor: pe „golanii”, în cari condeii lui subtil află întotdeauna ceva de poetizat și de zugrăvit. Volumul „Frământări”, e cel dintâi volum al autorului, pe care „Librăria Națională” S. Bornemisa l-a edat cu toată nădejdea, ca publicul nostru va ști să aprecieze și să incurajaze pe un talentat scriitor tinăr, așa, după cum o fac aceasta și alte popoare culte din Apus.

3. Victor Eftimiu: Poemele Singurătății. Prețul 2 coroane. Autorul neintrecutei piese „Înșiră-te mărgărite” ne dă sub titlul aceasta un elegant volum de poezii, scrise într-o formă din cele mai succese și într-o limbă ușoară, cum dela Vasile Alexandri încoace nu s'a prea scris. În lirismul dulce alui Victor Eftimiu se îmbracă într-o aleasă haină literară cele mai subtile sentimente, cari au o notă proprie: duioșia subtilă și o formă poetică din cele mai sonore. Astăzi Victor Eftimiu e unul dintre puținii scriitori fericiți, ale căruia scrieri sunt, mai ales în România, cele mai gustate și mai cu drag cetite. Pentru noi e o mândrie, că autorul activitatea literară și-a început-o la noi în Ardeal, sub mâna conducătoare a lui Octavian Goga, în „Țara Noastră”.

4. Alexandru Ciura: Amintiri. Prețul cor. 1'60. Cel mai gingaș prozator al nostru din Ardeal, ne dă în volumul acesta un șir întreg din dulcele și duioasele sale amintiri din copilărie, despre oameni și locuri din țara moșilor. Scrise într-o limbă aleasă și plină de poezie, ele procură în clipe de repaos cele mai plăcute momente sufletului, care caută într'adevăr plăcere și distracție în cărți. Volumul dlui Alexandru Ciura la apariție a fost salutat de „Viața Românească”, și de toate revistele, cari s'au ocupat de el, cu cele mai călduroase vorbe, ca cea mai de seamă noutate literară.

5. „Almanahul scriitorilor dela noi.” Prețul cor. 1'60. Această carte în felul e o mică istorie literară a tuturor scriitorilor ardeleni azi în viață. Cuprinde fotografia, biografia și datele bibliografice alor 46 de scriitori născuți în Ardeal și o bucată literară inedită de-a fiecăruia din acești scriitori. Ca o ilustrare a întregii noastre vieți literare, la urmă dă în faximil capul tuturor ziarelor și revistelor românești dela noi, și pe scurt istoricul acestora dela înființare, relevând la foile politice și pedepsele ce-au avut să le 'ndure acestea pentru lupta lor pe terenul politicei naționale.

6. Ermil Borcia: Versuri flușturate. Prețul 60 bani. Domnul Ermil Borcia e azi singurul nostru umorist de seamă care ca redactor al revistei umoristice „Bobârnaci”, dă dovezi de un talent umoristic plin de vervă. Volumul „Versuri flușturate” are pagini umoristice pline de spirit, cari îți procură adevărată plăcere cetindu-le.

7. „Cele mai frumoase.” Prețul 60 bani. E un dragălaș volum de poezii populare aranjat cu multă îngrijire, care merită să stea pe masa oricărui inteligent, care află farmec în versurile dulci și fermecătoare ale poporului nostru. Poeziile sunt împărțite după felul lor de-a fi: de dor, de dragoste, de jale, de bătaie de joc, cătânești, blăstămuri, etc.

— Tot în editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa au mai apărut două tablouri naționale în colorii, cari reprezintă scene din istoria neamului nostru. Acestea sunt:

1. „Întrarea lui Mihai Viteazu în Alba-Iulia la 1599”, în mărime de 47×59 cm., reproducere după tabloul original care fusese pe vremuri în posesiunea unei episcop gr.-cat. Tabloul reprezintă scena, când marele voevod Mihai Viteazu însoțit de generali și de ostași, intră pe poarta din dos a cetății Bălgradului. În poartă îl așteaptă episcopul romano-catolic, în odăjdii de sârbătoare, salutându-l ca pe noul stăpân al Ardealului. Prețul franco recomandat e cor. 2'75.

2. „Capii revoluției țărănești din 1784”: Horia, Cloșca, Crișan. Tabloul dă fotografiile în colorii ale eroilor noștri din această revoluție, produse după fotografia picturilor din muzeul Bruckenthal. Mărimea tabloului e 45×65 cm. Prețul franco recomandat e cor. 2'75.

— „Librăria Națională” S. Bornemisa roagă pe onoratul public românesc să binevoiască a o sprijini în ținta ce-o urmărește, comandând aceste scrieri alese și tablouri naționale. Comandele să se adreseze la oricare librărie, ori direct la „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros.

GOSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* * * REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

BILANȚUL

ADRIAN CORBUL

Zilele trecute, un prietin mi-a făcut o mărturisire: femeea pe care o iubise cu patimă, cu orbire, ființa cătră care se avântase trupul și sufletul său, aceea căreia îi găsise toate calitățile, toate perfecțiunile fizice și morale, femeea, înfărșit, la sinul căreia își făgăduise să găsească suprema fericire, femeea aceasta i-a făcut cunoscute supremele suferințe și amărăciuni omenești. Și îl priveam cum stă în fața mea, palid și crispat, mă uitam la ochii lui istoviți, la mișcărilor oboseite, îi ascultam glasul debil cum înșiră defectele femeii iubite, egoismul, vanitatea, insensibilitatea ei, pe cari le vedea acum cu luciditatea desamăgirii și pe cari orbirea-i amoroasă de odinioară nu le putuse descoperi. Și mi-am adus aminte de omul voios de demult, de îndrăgostitul cu ochii strălucitori și cu zimbetul radios, de cântărețul neobosit al femeii iubite, căreia pe vremuri îi găsise fermecătoare până și defectele pe cari acum le deslușea cu un dureros regret. Bietul meu prietin, ce trist lucru e bilanțul unei iubiri!

Dar și mai trist este desigur bilanțul unui război! În fața omului care mi se destăinuia, gândul meu a sărit brusc pe câmpiile însângerate din Balcani, pe câmpiile acoperite cu morți și cu răniți, deasupra cărora plutește norul acru al prafului de pușcă și oribila ardere de sânge omenesc. O comparație disparată, dar justă, mi s-a impus. Întocmai ca pe fericitul îndrăgostit de odinioară am revăzut în minte falnicele oștiri ale combatanților, înainte de a se fi început războiul, mulțimea de tineri entuziasmați de patriotism, beți de glorie, vibrători de iluzia biruinții. Astăzi, învingătorii ca și învinși îmi par ca și îndrăgostitul desamăgit, cel cu sufletul sfârșiat, cu chipul palid și răvășit.

Războiul nu e departe de a lua sfârșit; Turcii sunt striviți, armatele aliate sunt istovite. Și unii și alții sunt decimați. În țările beligeranților, acelaș doliu a intrat prin case, aceeaș mizerie stăpânește; și într-o parte și într-alta mamele plâng și pocita iasmă a foametei se proiectează sinistru pe zidurile fabricelor închise, pe întinsul câmpiilor nelucrate. Și într-o parte și într-alta, bărbați voinici și sănătoși, dornici de viață și de fericire, radioși în aureola speranțelor și visurilor

tinerești, dorm astăzi somnul de veci, în nămolul câmpului de luptă, ori se zvârcolesc mutilați în paturile de prin ambulante, cu obraji supti, cu membrele cangrenate.

Și într-o parte și în cealaltă dezastrul economic falfăe din aripile lui sinistre, și munca de ani, de zeci de ani zace sfărâmată, ca și roțile de tunuri, ca și frânturile de arme de pe câmpiile însângerate. Totul este de reînceput.

*

Biruitori și biruiți, cât de vrednici de plâns sunt cu toții. Beția de glorie, care caracterizează începutul bătăliilor, s-a imprăștiat ca fumul la suflarea vântului. Oamenii aceștia au cunoscut ciocnirile ucigașe, spasmul distrugerii le-a încheștat degetele pe mânerul bationetelor, chipurile lor au fost stropite de sângele cald al semenilor lor și, desigur, că în luciditatea pe care ți-o dă oboseala masacrelor, ei se înfioară de cele ce au făcut. Ei se înfioară, dar caută să înăbușească ori ce simțământ de remușcare și de omenie, păstrând pe fața lor aceeaș cruntă hotărâre de a ucide, de a ucide mereu. Căci este rușinos lucru ca cineva să se căiască de a fi secerat viețile semenilor săi într-o ciocnire generală.

Și iată că Natura, insenzibila Natură, pe care Vigny a urit-o așa de mult, iată că Natura care a privit nepăsătoare la intredistrugerile omenești, a prins și ea gustul masacrelor; și se grăbește să dea oamenilor o mână de ajutor. Ea le spune cu un rânjet batjocoritor: „Jocul vostru mă distrage. Câți dintre voi au perit până acum de mâna voastră? Dela șasezeci până la optzeci de mii. Ei bine, nu e destul! Și văd că acum ați oboșit; nu mai e nădejde că veți îngrămădi tot atâtea cadavre și de acum înainte. De aceea m-am gândit să vă trimit o ajutoare, o ajutoare teribilă care nu cunoaște oboseală și care va seceră regulat o mie, două mii, cinci mii de vieți în fiecare zi. Primiți-o în sinul vostru. Ea se numește Holera“.

Și fantoma verde a epidemiei rățăcește prin lagăre, iar brațul ei impasibil adună laolaltă leșurile descompuse. O duhoare oribilă vestește vecinătatea ei.

*

Încurând se va încheia pacea; dar loviturile războiului se vor resimți încă mulți ani de aici înainte, la Turci ca și la creștini. Până la sfârșitul vieții lor mamele vor purta doliul fiilor căzuți în luptă, femeile vor

purtă doliul soților, surorile pe al fraților lor. O criză economică prelungă va încerca țările istovite.

Dar nu e numai atât. Doctorul francez Toulouse a publicat nu de mult un studiu admirabil asupra nevropaților pe cari îi face războiul. Se pare că cea mai mare parte din bărbații voinici și sănătoși, cari scapă de urgia gloanțelor, de tășul săbiilor, de baionete și de epidemii, se întorc dela războiu cu o iremediabilă boală, cu sistemul nervos zguduit.

Și lucrul acesta este o inovație a războaielor moderne. Înainte vreme, când ostașii se întâlneau față în față, când dușmanii se luptau piept la piept, întreciocnindu-și armele cu furia pe care instinctul distrugerii îl naște în om, cei cari scăpau teferi, rămăneau teferi până la sfârșitul vieții lor. O ardoare firească se comunică chiar și celor fricoși în beția luptei. Ei își vedeau adversarul, îl măsurau din ochi, veniau cu dânsul în contact imediat și teama de moarte eră înăbușită de efortul fizic al luptătorilor. Astăzi lucrurile s-au schimbat. Geniul omenesc a permis ca adversarii să se ucidă dela distanțe enorme unii pe alții. Gloanțele și obuzurile plouă peste soldați, le răresc rândurile, îi seceră, fără ca ei să știe de unde le vine moartea aceasta formidabilă, fără ca ei să vadă mâna acelora care li-o aruncă din depărtare. O panică nebună îl cuprinde atunci chiar și pe cel mai viteaz; înzadar își caută el adversarul — adversarul rămâne nevăzut. Și din tensiunea aceea nervoasă pricinuită de așteptarea unei morți misterioase care îi poate ajunge dintr'un moment într'altul, soldații de foarte multe ori înnebunesc. Lucrul acesta a avut loc în războiul ruso-japonez și doctorul Toulouse a citat exemple număroase și incontestabile. După războiul turco-bulgar, desigur că alte exemple vor putea fi citate. Și omenirea va număra o nouă recoltă de nevropați, cari vor transmite inocenților lor urmași, crudele complicațiuni ale boalei lor.

Morți, răniți și schingiuiți, văduve și orfani, nevropați și infirmi, iată bilanțul războiului care nu s-a încheiat. Apoi, satele muritoare de foame, uzinele închise, stagnarea comerțului și a industriei, complică tabloul. Și Europa se gândește poate să lărgească pentru ea în proporțiuni nemai auzite dezastrea celor cari se luptă azi în Balcani.

Să ia seama!

Din scrisoarea unei bătrâne.

O, lasă-ți obiceiul de-a răscoli în scrum
Prilejuri de durere în biata cale-a vieții, —
Ci scaldă-ți ochii limpezi în roua dimineții,
Și nu 'ntrebă țărâna de urmele din drum...

E vitregă țărâna și sfatul ei avan,
La ce s'o 'ntrebi de ochii ce vor fi plâns pe cale?...
— Ni-s scrise 'n cartea sorții, la toți, și dor și jale,
Și drumul fiecărui e socotit pe-un plan,

În care-s însemnate, cu ape și poteci,
Și dragostea, și ura, și mila, și păcatul, —
Pân' vine de le 'ncheie pe toate 'ntunecatul,
Și mutul semn, al crucii din liniștea de veci...

...O, sunt de bunăsamă și lacrimi în noroi,
Căci lacrima ni-i birul cel mai de seamă-al vieții, —
Și jalea și amarul vor fi de veci drumeții
Cei nelipsiți din drumul oricărui dintre noi...

De-aceea vezi, te uită cât poți cu ochi senini,
Că-i multă mângâiere în biata cale-a vieții
Să poți vedea și 'n păcla, și 'n roua dimineții,
Un rost în fața cărui nu poți să nu te 'nchini.

ELENA FARAGO

O O O

LEGENDE...

AL. CIURA

Bubuitul tunurilor se aude tot mai aproape de Constantinopol și minaretele albe, devin cenușii în norii de fum ce le imprejmuie.

Măreața cupolă a bisericii Sfintei Înțelepciuni (Hagia Sophia) așteaptă ca semiluna din vârful ei, să fie înlocuită cu crucea, cum eră dintru început.

În vâlmășala vertigioasă, cu care se succedează evenimentele se răscolesc legendele trecutului, din pulberea, ce le acoperise.

Biserica Sfintei Înțelepciuni a primit numele aceasta dele întemeetorul ei Constantin cel Mare. Erau prea puțini creștini în imperiul roman răsăritean, la începutul veacului al VI-lea, ca ea să fi fost închinată deadreptul Sfintei Treimi de pildă; a fost închinată deci Sfintei Înțelepciuni, ca să faciliteze drumul dela zeii Olimpului, la acela al creștinizmului.

Biserica aceasta a căzut pradă unui incendiu și a fost reclădită după două veacuri în forma ei strălucită de azi, când împăratul Iustinian ar fi exclamat cu adevărată mândrie și entuziasm „Te-am întrecut, Solomoane!”

După veacuri de stăpânire și strălucire creștină, biserica a căzut deodată cu Bizanțul, în mâna Turcilor, la jumătatea veacului al XV-lea. A fost cea din

Clădiri nouă românești în Sibiu. În timpul mai nou Românii cuprind în Sibiu sășesc tot mai mult teren intravilan. Cumpărarea palatului Habermann prin Conzistor, unde acum e în zidire marele hotel românesc, apoi edificiul școlii de menaj și industrie, cumpărat tot dela Sași, mulțumită neobositei activități a dnei Maria Cosma, întemeietoarea acestei școli, sunt eclatante dovezi despre asta. Iar mai nou s-au zidit două edificii moderne în strada Schewis, bulevardul cel mai frumos al Sibiului; Școala centrală elementară română și o casă cu două etaje, proprietatea Conzistorului, mulțumită stăruințelor depuse în Conzistor de către asesorul Nicolae Ivan și de activul protopop al Sibiului Dr. Ioan Stroia, sub înțeleapta oblăduire a Excel. S. Metropolitului Meșianu, sub a cărui păstorie Sibiuul a primit fața unei adevărate metropole gr.-or. și a unui centru de cultură românească în cel mai modern înțeles al cuvântului. Chipul nostru din dreapta, arată casa cu două etaje din strada Schewis, a Conzistorului, iar cel din stânga, școala centrală elementară rom.

urmă fâlăfire a unui mare imperiu, ce dispărea pentru totdeauna.

Împăratul Constantin Paleologul s-a luptat vitejește până la ultima suflare. Când a văzut, că primejdia nu se mai poate înlătură, și-a aruncat mantia de împărat și s-a năpustit între luptători, unde era încăerarea mai înversunată. Credincioșii se înghesuie cu toții în biserică, vr-o 60.000 de oameni, cercând în ultima clipă, scăpare în rugăciune. Dar porțile cele puternic zăvorite fără sfârșamete în curând de topoarele și iataganele păgânilor și ele căzură, cu un trăsnet înfiorător. Atunci s-a pornit măcelul; altarul și păreții au fost stropiți cu sânge; urletele de triumf ale biruitorilor se amestecau cu țipetul de disperare al celor măcelăriți. Valul de sânge creștea tot mai mult; mormanul de cadavre se ridică tot mai tare și biruitorii oboșiți de atâta sânge, văd cum apare în ușa templului roibul lui Mohamed al II-lea. Sultanul își plimbă mândru roibul peste mormanul de cadavre, izbește cu mâna însângerată pe o columnă: „Destul!”. Și azi se văd urmele palmei însângerate, la o înălțime de 11—12 metri.

Crucea din vârful bisericii a căzut; icoana Mântuitorului și cele ale sfinților au fost vopsite, ca să nu se mai cunoască, și pe vopseala nouă s-au zugrăvit arabescuri și sentințe din Coran, căci muzulmanii nu admit chipurile în cultul lor.

Nu se mai vedeă acum nici chipul lui Hristos Pantocratorul, nici acela al Mariei și al apostolilor Petru și Pavel. Și cuvintele Evangheliei „Eu sunt ușa, prin mine de va intra cineva se va mântui”, — au dispărut și ele.

S-au ridicat patru minarete ca adaus, și din acestea muezzinul chemă de cinci-ori la zi, pe credincioșii lui Alah la rugăciune. Creștinii, dacă voiau să între, trebuiau să-și ia pantofi lungi de lemn și rămăneau apoi uimiți de majestatea zidirii, de cupola, ce-și aruncă lumina prin cele 40 ferestre ale sale, de

glasul pițigăiat al rugăciunii, de închinăciunile adânci ale credincioșilor, ce sărută adese pământul.

* În clipa, când păgânii au prăbușit porțile acestor sfinte ziduri, patriarhul ieșea tocmai cu potirul în ușa împărătească, să binecuvinte mulțimea. A rămas cu potirul ridicat — apoi a luat-o încet încet spre ungherul altarului și zidul s-a deschis dintr'odată și patriarhul a dispărut prin deschizătura, ce s-a adunat iarăș la loc, după ce patriarhul salvase sfântul potir de mâna pângăritoare a musulmanilor.

Măcelul să începuse.

Strălucitul locas de închinare al creștinilor, ajuns pe mâni streine, o pierdut toată înfățișarea lui de mai înainte, chiar și altarul a fost mutat dela locul lui, ca să fie așezat în direcția Mecei.

Sfinții au rămas și pentru mai departe pe păreți, deși au fost vopșiți mai întâi și înlocuiți cu șiruri din Coran; ei au rămas totuș în stratul tencielii și ochiul ager puteă să deosebească și acum ici-colo conturile crucii.

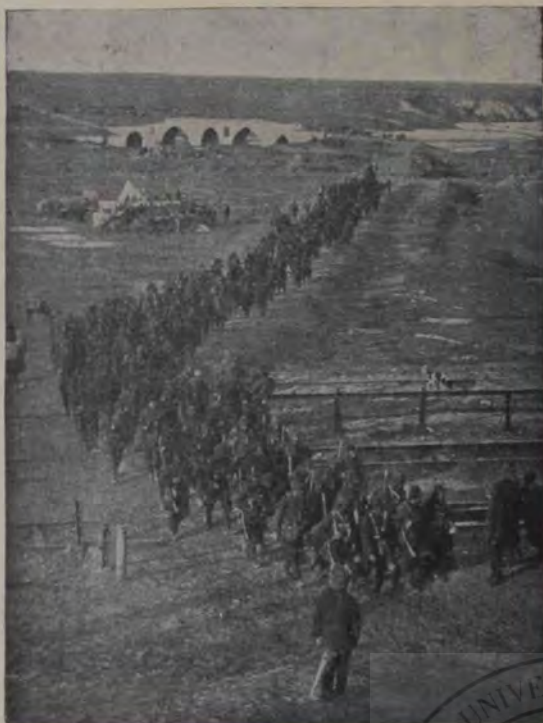
A rămas, undeva ascuns în ziduri și patriarhul cu barba albă, ocrotind sfintele daruri, până la vremea, când crucea va fi pusă iarăș deasupra.

Atunci va trece ca o suflare de viață peste ziduri, zugrăveala păgânilor să va topi ca un abur, și de desubtul ei, vor eși la iveală sfinții cei vechi, în strălucitele lor podoabe... Patriarhul va eși din ascunzișul său tănuț și va ridică potirul de-asupra mulțimei, într-un larg gest de binecuvântare...

Ochii lui vor străluci în lacrimi de fericire și văzând sângele închegat pe spăzile luptătorilor îngenușiați, se va întrebă totuș cu mirare: *Și azi se mai sfășie oamenii între ei, ca înainte cu sute de ani?..*

* Cine știe, dacă visul acestui moșneag cu inimă de aur, se va izbândi vreodată?

Cine știe dacă demonul caprițios al războiului nu-și va schimba hotărârea de azi pe mâne?

Armata turcească înfrântă în bătălia dela Ciorlu, retrăgându-se cu mari pierderi de pe câmpul de luptă.

SUFLET DE ARTIST

ION AGĂRBICEAN

Afară se cerne necurmat ploaia deasă, rece din negurile sure ce plutesc greoaie prin văzduh. Prin smântâna murdară a trotoarului trece rar vr'un om, sgrublit subt ploier. Ulițele sunt pustii. Geamurile mari ale cafenelei sunt luminate, deși sunt numai ceasurile trei după prânz. E sfârșitul lui Octomvrie. Înlăuntru sala imensă geme de lume, grămădită în jurul meselor rotunde; se văd mulțime de rotocoale de capete cu pepenenături deosebite.

Conversații pripite se încheagă într'o larmă ce ferbe înădușit. Fumul de tutun plutește greu pe la mijlocul spațiului dintre podea și tavan. Bilele lucii aleargă, se încrucișează neîntrerupt pe postavul verde al celor patru mese de biliard. Chelnări negri aleargă ca cafelele aburitoare, cu paharele pline cu apă proaspătă.

La o masă rotundă patru tineri ascultă cu sfințenie ceea ce le povestește al cincilea, un bărbat brunet, robust, cu ochii vioi, cu mustața groasă rătăzată scurt. Acest al cincilea, Petru Brad, publicist de frunte, om cu influință, abia să fie cu patru ani mai bătrân ca cei patru prietini și admiratori ai lui. E cunoscut mai mult subt numele de „publicist” decât subt cel de „nuvelist” ori „romancier”, deși el muncește mai ales pe acestea două terene din urmă. Are contracte cu cele mai de frunte ziare; pentru activitatea lui literară a fost răsplătit cu premii din partea deosebitelor instituții culturale, chiar și din partea Academiei Române. Are cunoștință și susține legături de prietinie cu persoane sus puse în viața publică. Influența lui e așa de mare încât mulți prietini îi zic „mäestre”, și niciodată nu fac alusie la activitatea lui de gazetar, ci numai la ceea ce de literat, fiindcă, după însași mărturisirea lui Petru Brad, „aici singur e în elementul lui”.

Petru Brad vorbește de mult acum despre simțul de solidaritate ce trebuie să călăuzească pe-un popor,

Și cine știe, dacă mândrul biruitor al Europei de pe vremuri, în clipa celei din urmă desnădăjduiri nu va lua o hotărâre supremă și nu va asvârli mai bucuros în aer mareața geamlie, decât să o lase iarăș în mâna ghiaurilor?

Va rămâneă poate numai un mormăn de cadavre mutilate, o îngrămădire de ruini fumegănde, de-asupra căreia corbii se vor învârti în cercuri tot mai joase.

...Și Vereșaghin nu mai trăește, ca să eternizeze pe o pânză lugubră, îngrozitorul tablou al — sfârșitului...

O O O

Tie...

*Știu, vei trece dimineață
Iarăș pe sub geamul meu,
Fără teamă de viață,
Visător, cum te știu eu.*

*Și, nesocotită, iară
Te-oi pândi după perdea —
Cum de n-am o primăvară,
S-o aștern în calea ta?!*

† ELENA DINULESCU

Sfnta Sofia, renumita biserică creștină în stil bizantin, pe care Turcii la ocuparea Constantinopolului au prefăcut-o geamie.

Sosirea în Sofia a unui transport de răniți Bulgari de pe câmpul de luptă.

care vrea să biruiească fie în luptele politice, fie în bătaie cu arma. Documentează foarte clar că solidaritatea nu-i decât latura politică a unității culturale. Fără comunitatea de idei, sentimente și ideale, — cari toate izvorăsc din unitatea culturală a unui popor — nu poate fi nici vorbă de solidaritate în marile acțiuni naționale. Pentru aceasta activitatea culturală trebuie să premerge activității politice; pentru aceea trebuiesc sprijinite mai ales operele culturale din cari primește acelaș nutremânt un popor întreg. El sfârși: „Spun acestea, dragii mei, din convingerea cea mai adâncă. Orice operă de artă care se adresează sufletului unui întreg popor, e cel mai de preț dar ce se aduce din partea celor aleși pentru consolidarea unui neam, pentru asigurarea biruințelor lui viitoare. Oricare nou artist înseamnă un pas mai departe pe drumul învingerilor naționale“.

Sebastian: (unul din cei patru). Apropo, maestre, ce părere ai despre Ilie Pârveu, despre noul volum de poezii al lui Ilie Pârveu? Ști că s'a pus azi în vânzare.

Petru Brad: S-ar putea să nu știi? E un talent real, Pârveu ăsta. Am citit cu multă satisfacție volumul, deși nu sunt poezii noi, le-am mai întâlnit prin reviste, prin ziare. O s'o ducă departe poetul nostru. Pagubă că e așa de neajuturat, așa de sărac! Pagubă că nu se poate dedica exclusiv poeziei. Sunt mai ales două bucăți în volumul ăsta, „Rugă“ și „La arme“, cari, pe cinstea mea, nu știu de-s întrecute de altă poezie românească. Imense orizonturi noi ți se deschid citindu-le, te simți mai bun, mai tare, mai vrednic, după ce le-ai citit. Iată adevărata artă.

Sebastian: Crezi dar că voumul acesta e superior celor de mai înainte?

Petru Brad: (hotărât). Fără doar și poate! Am convingerea că Pârveu scrie din zi în zi tot mai bine, și arta lui ar fi și mai desăvârșită dacă n'ar avea să lupte cu mizeria.

Sebastian: Adevărat că bietul Pârveu nu mai scapă de încurcături bănești. Eu l-am sfătuit să se mute într'un oraș de provincie unde traiul e mai ieftin. Dar nu se poate hotărî! Nu știu ce-l ține legat de capitala asta! S'ar părea că prin ceața întuncoasă ce-i apasă acum

vieța, el întrezărește gloria viitoare. Îmi pare conștiu de puterea lui, și rabdă în tăcere, știind că publicul indiferent de azi, îl va aplauda mâne sau poimâne. Să ști că-mi pare foarte bine că tu, ca un pricepător, îi prevestești izbândă. Eu am simțit aceasta dela cele dintâi poezii ale tinărului.

Petru Brad: (La cuvintele din urmă ale lui Sebastian se sgudue abia observat, și cu toată silința, nu-și poate ascunde paloarea ce-i eși în față. Ochii lui reușesc însă să zimbească). Să sperăm că nu ne vom înșelă. Să sperăm că și în cazul de față rămâne adevărat proverbul: „Ziua bună se cunoaște de dimineață“.

Ion Negru: (altul din cei patru prietini, s'a roșit ca racul și ochii-i scânteiază). Dacă ai ochi s'o vezi, se cunoaște ziua bună de dimineață, dar, mi se pare avem numai orbi între oamenii sus puși în țara noastră. Cine vrea să-l încresteze pe Pârveu? Atâți nechemați trăesc de ani de zile din sinecure, băiguesc câte-o nuvelă, câte-o neputincioasă dramă, în intervale de ani, pe când lui Pârveu nu i-a reușit să capete nici o slujbă, ori cât de grea ar fi. Zece petiții i-au fost respinse pân' acum. Nesiguranța zilei de mâne îl urmărește vecinic, și-i zădărnicește atâtea creații cari ar putea să fie fala literaturii noastre. Că n'are, vă rog, nici o diplomă! Dar când e vorba de un talent ca al lui Pârveu se mai întrebă de-un petec de hârtie? Iată unde am ajuns dacă în fruntea vieții noastre publice tronează nepricepuții, cari nu pot prețui valoarea unui om decât după diplome!

Sebastian: Nu e, prietene Negru, chiar așa de mare nenorocirea precum o crezi. Marile talente răzbesc ori sunt ajutate ori ba de puternicii zilei. Pentru ele, de altfel, cel mai mare ajutor e recunoașterea din partea publicului.

Ion Negru: (agitat mereu). Să-mi dai voe să nu te cred. Eu am vorbit cu Pârveu și chiar el mi-a spus că s'ar simți mai la adăpost, știindu-se într'o slujbă, că ar putea munci mai în liniște.

Petru Brad: (cu aceeaș paliditate pe față). Sunt și eu de părerea ta. Mizeria poate fi creatoare până la un loc, dar dacă ține mult descurajază. De aceea aflu că lui Pârveu i se face o mare nedreptate fiind mereu respins cu cererile sale. În sfârșit el nu vrea nimic de pomană, el vrea să muncească pentru leafa ce va primi-o.

Stănescu: (altul din cei patru pieteni). Cred că prin volumul acesta viitorul lui Pârveu e asigurat. Sunt informat din locul cel mai sigur că, încă la iarnă, i se va da o bursă pentru străinătate, și, întors după doi ani în țară, va căpăta o slujbă în ministerul cultelor.

Petru Brad: (sărind de pe scaun, și privindu-l cu un rânget pe Stănescu). Ce spui prietene? Se poate? Ști cu siguranță?

Toți ceilalți: (în culmea agitației, cu surisuri largi pe față). Se poate așa ceva? Vai, cât ar fi de bine! Ar fi splendid! Am avea capo'd'opere! Dela cine ai aflat?

Stănescu: (c'un zîmbet ironic, privind spre Petru Brad). Dela o persoană foarte cunoscută, care acum de curând a ajuns în situație înaltă. Însă nu e meritul acestui om c'a descoperit pe Pârveu. Meritul e acelor cari pot pricepe

Wilson, noul președinte al Statelor-unițe împreună cu familia sa. Wilson a fost ales președinte față de Roosevelt și Taft cu o majoritate considerabilă.

frumșeta unei poezii. (Cu vocea schimbată, mai adâncă). Domnilor, trebuie să știți că maestrul care stă în fața noastră a pus multe vorbe bune pentru sârmanul Pârveu. Ura, trăiască Petru Brad, care protejază adevăratele talente!

Ceilalți: Trăiască sufletul de adevărat artist.

Petru Brad. (Foarte zăpăcit, privește când la unul, când la altul, șade, se uită clipid mereu din ochi la Stănescu și nu reușește să descopere adevăratele simțeminte ale acestuia. Brad cercă să zimbească, dar acelaș rânget îi stăruie pe față). Adevărat! Eu ce-am putut am făcut pentru el. Nu numai, ci și mai înainte am bătut pe la ușile mai marilor. Eu sunt mai în vârstă cu cincisprece ani decât Pârveu, cred că un rol de protector mi se și cuvine. (Cuvintele acestea le spune clae pe grămadă, foarte agitat, și privind mereu la Stănescu, care se pare că-l ascultă din nou cu sfințenie. Brad se convinge din ce în ce că Stănescu a spus un adevăr, văzându-l așa de liniștit. Agitația lui crește din clipă în clipă, nu se mai poate stăpâni, n'o mai poate ascunde; pe subț obraji parcă-i umblă viețaji, ochii ard și-i privesc cu spaimă pe Stănescu). E o informație sigură?

Stănescu: (liniștit). Cea mai sigură cu puțință.

Petru Brad: (tot cu spaimă). Cine ți-a spus?

Stănescu: (zimbînd). E un secret, maestre.

Petru Brad: (ofterează ușurat). Ar fi fost minunat să nu glumești!

Stănescu: (serios, privind-l țintă). Nu glumesc de loc. Dacă te interesează chiar așa de mult să ști, ei bine, mi-a spus domnul secretar general.

Petru Brad: (uluț). Domnul Ionescu?

Stănescu: (cu hotărâre). Da, Domnul Ionescu.

Petru Brad: (rătăcit). Și e absolut sigur? Nimic nu se mai poate schimbă?

Stănescu: (zimbînd). Ce să se poată schimbă, maestre?

Petru Brad: (revenindu-și). Voiam să zic, nu s'ar putea să se resgândească domnul Ionescu și să nu-l recomande pentru străinătate? Ar fi... ar fi într'adevăr un păcat de moarte, dacă s'ar întâmpla așa ceva.

Stănescu: (zimbînd mereu). Cred că așa ceva nu se mai poate întâmplă, maestre. Tu, și alții ca tine, veți

stăruți pe lângă ministru, veți face propagandă prin gazete, veți publică dări de seamă pline de elogii asupra noului volum al tinerului. Cred că veți face tot ce veți putea să nu fie îngropat un talent așa de puternic, despre care încă nici nu putem ști cu siguranță dacă nu-i decât cele dintâi raze ale geniului.

Petru Brad: (ferbe, suflă greu, ofterează, se ridică dela masă). Nesmintit, Stănescule, eu voi face tot ce-mi va sta în puțință ca să reușescă. Iată chiar acum plec! O să văd! Da, o să vedem. O să punem o vorbă bună. (Până se îmbracă fruntea i se acopere de picuri deși de sudoare. Fața lui e albastră acum. Cei trei prieteni privesc când la Brad când la Stănescu, neprimind neliniștea maestrului. Brad le strânge mâna și ese repede din cafenea).

Stănescu: (ironic către cei trei). Iată un adevărat suflet de artist! Trebuie să reușescă Pârveu dacă-l vor sprijini toți ca Petru Brad!

Sebastian: E adevărat ce-ai spus tu?

Stănescu: Aș! Am vrut să-i dau numai maestrului teren de acțiune. Privește spre cei trei c'un zimbet în care se amestecă ironia și durerea).

II.

Petru Brad eși din cafenea ca o furtună, după ce izbi în burtă pe un cetățean voluminos, care chiar se pregătea să între. Afară simțemintele sale năvăliră cu putere la suprafață. Gesticulă ciudat, vorbea tare, și aproape alergă prin ciorofleacă. Ploaia cădea în ațe subțiri, și dese, începea să se însereze. Ulițele erau și mai pustii. Pe alocuri se aprinseră felinarele; în preajma lor pe trottoare luminau băltoace de cir, ca niște oglinzi tulburi.

Petru Brad alergă spre locuință, să-și pună fracul: încă în dupăamiaza asta trebuia să facă nesmintit o vizită. Întrase în strada în care sta și nu auzi până într'un târziu, cum îl chemă mereu o voce din urmă. Îl urmărea de mult, cât putea de repede, un tânăr palid, neglijent îmbrăcat, dar foarte simpatice. Mai ales ochii și fruntea îl făceau să nu seamene cu muritorii de toate

Locuitorii Turci ai orașelor cuprinse de Bulgari au căutat să-și scape vieța și avutul mult-puțin prin fugă. Chipul nostru arată tocmai o scenă, când Turcii din orașul Seidler pleacă spre Constantiaopol.

Planul Bisericii gr.-or. române din Orăștie. Desemn de Dușoiu & Leucă.

zilele. El pășea larg și repede, dar tot nu-l putea ajunge pe Petru Brad. În urmă acesta îl auzi, se opri cutremurat, căci cunoscuse vocea.

Petru Brad: (așteptându-l). Ah! Dumneata erai, domnule Pârveu? Ce fericire că te întâlnesc să te pot felicita pentru noul succes al dumnitale. (Îi strânge mâna).

Pârveu: (cu sfilă). Mulțumesc, domnule Brad, vă mulțumesc din inimă.

Petru Brad: (uimit, înveninat, cu vocea șuerătoare). Așa dar e adevărat?

Pârveu: [neînțelegând]. Ce să fie adevărat?

Petru Brad: [repede, cu furie]. Bursa pentru străinătate, promisia secretarului, bursa pe doi ani, pe urmă slujba sigură! Sunt adevărate toate acestea? Ar fi o mare fericire pentru dumneata, și pentru toți cei cari se îndeletnicesc cu artele.

Pârveu: [uimit, zimbând amar]. Nu e nimic adevărat, domnule Brad. Credeam că mă felicitați pentru carte.

Brad: [în ochi cu bucurie plină de spaimă]. Nu-i adevărat?

Pârveu: [cu scârbă]. Nu știu cine mai poate scorni astfel de fleacuri! Eu și străinătatea! Poftim!

Brad: [luându-l la braț și pornind]. Și nu ți-ar fi stricat! Ți s'ar fi putut da bursa asta fără ca să se facă gaură în cer.

Pârveu: [obosit]. Cred și eu, însă văd că nu se poate acum. Poate mai târziu, după ce voi putea să-mi termin lucrarea la care muncesc de trei ani.

Brad: [înveninat]. Muncești de trei ani la o lucrare? Un roman se vede?

Pârveu: Nu; o tragedie în cinci acte și în versuri.

Brad: [trecându-i un fior de frig prin trup]. Trebuie să ese ceva bun din ea, dacă muncești de-atâta vreme.

Pârveu: (insuflețit). Sperez și eu! Uneori îmi pare că o să fie ceva, o bucată clasică. Dar îi mai trebuiește ultima ciselare, și pentru asta am nesmintit lipsă de-un an în care să nu mai mă ocup cu alte scrieri și totuși să am din ce trăi.

Brad: [pe-o voce mai caldă]. Ai tot dreptul la asta, domnule Pârveu.

Pârveu: Nu știu dacă am vr'un drept; ceea ce simțesc este lipsa unei slujbe care să-mi dea pâinea pe-un an pentru o muncă de 6—8 ceasuri la zi; în colo să am deplină libertate. Chiar pentru asta veniam să te rog...

Brad: Să mă rogi pe mine?

Pârveu: Da. Domnul secretar general mi-a spus c'ar fi de lipsă să audă și părere vr'unui om competent despre calitățile mele, ca să-mi asigure o slujbă c'o sută douăzeci de lei pe lună. Între cei competenți v'a numit și pe dvoastră, și astfel v'aș rugă foarte mult să puneți o vorbă bună pe lângă domnul Ionescu.

Brad: [ajuns la poarta locuinței sale, îi strânge cu căldură mâna]. Cu cea mai

mare plăcere, domnule Pârveu. O să vorbesc, zilele aceste cu domnul secretar și cred că n'o să mai fie lăuate adevăratele talente fără nici un ajutor. A! eră să uit! Mulțumitele mele pentru volumul trimis. Cuprinde bucăți foarte frumoase, clasice. (El dispare pe poartă. Pârveu, zimbând de satisfacție și de speranță se întoarce, și cu pași înceți, se perde în ceața serii).

III.

Petru Brad s'a încălzit. Sângele-i bate în pulsuri ca mici ciocănele, îi svâcnește în vine, ca și când ar fi ceva gros și solid. Urcă scările găfâind, intră în cabinetul său, își schimbă repede costumul, aprinde o țigaretă, gata să plece, când în prag se ivește nevastă-sa.

Nevasta: (veselă). Bună seara, Petre. Ai sosit?

Brad: Abia am sosit și trebuie să plec din nou.

Nevasta: Dar sper că n'o să rămâi mult.

Brad: Nu se știe, poate domnul secretar general să fie ocupat!

Nevasta: (venind câțiva pași mai aproape). Ah! te duci la domnul Ionescu? Atunci iai cu siguranță cauza lui Pârveu, nu-i așa?

Brad: (neplăcut atins de numele ăsta). A fost și aici?

Nevasta: (cu căldură). Da, dragă Petre; eu i-am promis că voi stăruî pe lângă tine să-l susții la postul ce-l cere. N'am făcut bine?

Brad: (zimbând ciudat). Ba foarte bine, dragă Vichi, chiar acum o să mă interesez de cauza acestui poet vrednic de-o soartă mai bună. Întâi trebuie să mă reped până la redacția „Vulturului român“ și de-acolo mă duc direct la ministerul cultelor.

Nevasta: (încântată). Faci foarte bine dragă! Bietul Pârveu mi-a spus că lucrul e foarte urgent, că mâne se hotărește asupra aceluî post. E un băiat cu merite, e vrednic de sprijin; deși e departe de-a se putea asă-mănă, de pildă, cu tine, totuși poate eși ceva din el. Ai citit „La arme?“

Brad: (o privește scrutător la cuvintele din urmă). Ți-a spus că mâne e terminul?

Nevasta: Da, dragă. Vezi și-l luminează pe domnul secretar general asupra valorii acestui om. N-ar fi rău să-i pomenești că Pârnu lucrează acum la o dramă.

Brad (c-un rânet): Cred și eu că n-ar fi rău. Chiar o să-i spun. La revedere dragă Vichi. (Ese)

Nevasta: La revedere. (Singular) Ar fi așa de bine să-i reușească! Sărmanul Pârnu, n-are nici un prieten cu influință. Numai cu Petre mai are noroc. Și poesia „La Arme“ e frumoasă, — e chiar splendidă! (Ese).

IV.

Petru Brad întră găfâind în redacția „Vulturului român“. Trece printre mese; penele scârțâie pe hârtie, colegii îl salută din cap, unii se ridică și-l salută astfel. Brad trece în biroul directorului, care nu e prezent, și, șezând la masă începe să scrie repede câteva notițe, vizibil pentru „noutățile zilei“, deși el facea aici foiletoane și critica literară. Două notițe scrise, când telefonul începuse să sune. El sări repede, duse scoica la ureche.

Brad: Hallo! Aici redacția „Vulturului român“. Cine-i acolo?

Glasul: Ministerul de culte.

Brad: Ministerul de culte?

Glasul: Da. Mă rog domnule redactor n-ați putea să-l avizați pe colaboratorul dumneavoastră Petru Brad să vină la ceasurile șase la mine?

Brad (un restimp nu respunde, căci îl înneacă respirația. Apoi zise): E acolo chiar domnul secretar general?

Glasul: Ați găicit, domnule redactor.

Brad: Bună seara, domnule Ionescu. Sunt însumi eu Brad la telefon. Din întâmplare mă aflu singur în biroul directorului.

Secretarul: Foarte bine, domnule Brad. Iată o întâmplare fericită! Nu va mai trebui să te ostenești până la mine. Vei ști că e liber un post de 120 lei.

Brad: Da, domnule secretar.

Secretarul: Nu vei ști că douăzeci și cinci de inși l-au cerut, între cari și un tânăr poet, pe nume Pârnu. Zice că dumneata-l cunoști și ai cele mai bune păreri despre el. Rog să-mi răspunzi clar; am tineri cu protecții grele, dar dacă Pârnu ăsta are talent tot am să-l preferez celorlalți, cari, din protecții încolo nu înseamnă nimic. Așa dar, te rog, răspunde-mi după cea mai bună a dumitale conștiință la întrebările mele. Îl cunoști?

Brad: Cunosc, domnule secretar.

Secretarul: Ce crezi despre el? E un talent real?

Brad: E un budgetofag.

Secretarul: Cum ai spus?

Brad: Budgetofag. E unul dintre sutele și miile de tineri cari așteaptă să-i hrănească statul. A mai petiționat și de zece ori până acum. Dumneata n-ai de unde ști, pentrucă ești om nou. Vai câți perdevară nu umplu cafenelele capitalei sub pretext că fac literatură, în loc să meargă institutori ori cântăreți pe la biserici.

Secretarul: Așadar n-are nici un talent?

Brad: Nici unul, domnule secretar.

Secretarul: Spune că dumneata l-ai apreciat favorabil în gazetele la cari lucrezi. Vorbea de-o dramă.

Brad: Eu nu-s girantul responsabil al gazetelor la cari scriu, domnule secretar, nici directorul lor. Toți cei cari nu pot nimic, vorbesc despre planuri mari.

Secretarul: Așa dar nu crezi că ese ceva din el?

Brad: Nu cred, domnule secretar.

Secretarul: Dar auziam vorbindu-se bine de noul lui volum de poezii.

Brad: Aș, nu face două parale, domnule secretar. Dar neisprăviiții ăștia se laudă împrumutat. Pe scurt, părerea mea despre Pârnu e aceasta: Concepție foarte restrânsă, fond sterp, banal, formă insuportabilă. Are o limbă barbară.

Secretarul: Așadar nu-i nici o scofală de el?

Brad: Nici una.

Secretarul: Mulțumesc, domnule Brad. Mi-ai ușurat conștiința. De-acum biruește cine are protecție mai grea, intelectul nu mai numără. Încă odată mulțumite mele.

Brad: O, vă rog, pentru foarte puțin.

Lasă scoica, învârte de douăori mânerul și șade la masă. Ia condeiul și continuă notițele. Fața întregă i-e inundată de fericire. Scrie cu căldură, cu însuflețire: „Noul volum al domnului Pârnu e o plăcută revelație pentru toți cei iubitori de literatură, etc...”

Poetul Pârnu în vremea din urmă a fost apreciat favorabil de oameni cu greutate, și Petru Brad nu voia să se strice cu aceștia; știa că toată lumea îi atribue lui, și cu dreptate, notițele critice și literare ce apăreau în „Vulturul român“.

Pe lângă notița asta critică, în care se promitea că o se revină pe larg asupra volumului din urmă a lui Pârnu, în „Vulturul român“ de mâne se va mai putea citi și o altă notiță care se începe: „Statul și literatura“, și în care se spune cu siguranță că Pârnu va fi numit în ministerul de culte, aducându-se cele mai mari elogii secretarului general dela instrucție.

O O O

Interiorul unui harem din veacul al 17-lea.

Trupe bulgare mergând spre Adrianopol.

FULGII DE ZĂPADĂ

T. L. BLAGA

Fulgii de zăpadă se învălmașeau într'un dans vesel. Copiii își încălziseră o fereștrică în florile de ghiață de pe geam și prin aceasta priveau cu interes la acțiunea sălbatecă ce se desfășură afară, izbucnind în strigăte de bucurie, de câteori izbea vântul zăpada în geamuri.

„Bine băieți, dar știți voi de unde vine zăpada”, întrebă tata și când toți se adunară în jurul său cerând cu insistență povestea fulgilor de zăpadă, el aruncă pe furiș o privire ștregărească către tovarășa sa și începă să istorisească:

„Sus în înălțimile de-asupra noastră, duhurile oxigenului și ale hidrogenului își saltă jocul vioiu neconturbate de acțiunile răutăcioase ale oamenilor, cari — dacă ar putea — s-ar face stăpâni și pe regiunile acestora, căci, precum se vede, nu le mai ajunge scoarța pământului, ca să-și viețuiască zilele. Acolo, în înălțimile neatinse, aceste două elemente se încunjură unele pe altele și împreună ocolesc pământul dela picioarele lor, a cărui lumină roșietică, abia străbate la ele. Nu simțesc nici o silă, sunt libere, cel puțin așa se țin ele și fericirea le-ar fi deplină, dacă fiecare din ele n'ar fi cuprins de dorința de a cunoaște odată pământul, dorință, ce cu atât mai greu o pot înăbuși, cu cât privesc mai mult în tăcerea vecinică a spațiului de eter din jurul lor. Ele știu prea bine, că moartea lor e frigul, așa învățaseră doar dela înțelepții lor, au învățat însă și aceea, că moartea ar fi numai o trecere la o viață mai frumoasă. Pătrunse fiind de credința aceasta nu se tem de moarte și nu se lasă conturbate în fericirea vieții de acum. Pe când își duceau astfel viața fără de nici o grijă, deodată străbătă spațiul un bubuit puternic, o lumină de-o stră-

lucire de nedescris spintecă întunericul și coruri de îngeri înălțau cântece de laudă Celui de sus. Abia după ce s-au obicinuit cu lumina au putut vedea, că ea vine dela Dumnezeu iubirii, că lumina aceasta eră însăși iubirea sa dumnezeiască, cu care Cel puternic învălește plin de îndurare toate creațiunile sale. Atunci stăpânite de un presimț fericit așteptau și ele viitorul care se și apropie în formă de ger condensând molecule de oxigen și hidrogen și prefăcându-se în frumoase și gingașe cristale de ghiață. Unele se prefăcură în niște steluțe admirabile înzestrate cu vârfulurile cele mai delicate, altele formară tablete cu șase laturi și iarăș altele se prefăcură în floricele drăguțe de o frumusețe și bogăție de forme, pe cari mână omenească nu le poate născoci.

Și fiindcă prin transformarea lor deveniseră mai grele, au început să cadă din ce în ce tot mai repede către pământ, a cărui lumină roșietică părea că aleargă către ele trecând pe nesimțite în lumina albă a zilei. Zărind rând pe rând munți și dealuri, șate și orașe se așterneau în șesuri și ca într'un furnicar se mișcau niște figuri, cari trebuiau se fie oamenii, cale căror facultăți în puteri minunate alcătuiseră poveștile și legendele lor.

Oamenii ziceau că ninge. Dorința gazelor se împlinise. Se prefăcură în fulgi de zăpadă și cădeau la pământ. S-a întâmplat atunci, că un număr oarecare din acești fulgi a căzut pe o pereche tineră de oameni, cari în drumul lor către orașelul din apropiere treceau tocmai printr'o pădure. „Malva, roști deodată tinărul bărbat, dă-mi voie să mă folosesc de ocazie și să te rog, ceace tu demult trebuie să fi simțit, să devii soția mea. După ce am trecut atât de bine peste examen, denumirea mea nu mai poate întârziă mult și atunci viitorul nostru e asigurat, așa încât acum mă simt îndreptățit să-ți spun, cât de mult te iubesc.” Cu cuvintele acestea încercă să se apropie de fată. Ea izbucni într'un râs vesel, se retrase repede și zise: „Știi, că faci curat pe haiducul?! Mă ataci în mijlocul pădurii, când nu mă pot nici apăra, ba din cauză că trăsura e strâmtă nu mă pot nici feri de tine. Te pomenești încă că mă ameninți, după obiceiul hoțesc, cu moarte, dacă nu îți dau punga cu bani, adecă mai bine zis, pe mine însumi.” Ar fi continuat ea, dacă nu ar fi întâlnit privirea rugătoare a tinărului. Atunci roși și i-se aruncă de gât: „Nebunaticule, cât de mult te am și eu de drag, ar trebui s-o ști demult, dacă nu ai fi stat atât de necuviincios tot cu nasul în cărți. Cu dragă inimă vreau să-ți devin soție credincioasă, numai cât trebuie să înveți acum nițică voie bună dela mine, și 'n schimb tu îmi vei da puțină seriozitate.” Cuprins de-o veselie nebună tinărul pecetlui cu un sărut buzele roșii ale vecinei, și-și avântă pălăria în aer strigând: „Acum suntem mire și mireasă, cea mai scumpă ființă de pe lume îmi va fi soție”.

Sfatul miniştrilor bulgari, cari au declarat războiul cu Turcia.

Eşiseră deja din pădure, iar fulgii de zăpadă de pe pălărie căzură pe o arătură, prin care ducea acum calea către oraş. „Bine, omule, întrerupse nevasta pe povestaş, cum poţi tu istorisi copiilor astfel de poveşti.” Şi atunci când tata se sculă şi se apropiă de mama pentru a o mulcomi cu un sărut, copiii înfăleiseră, că povestea a fost scoasă din inşişi viaţa părinţilor şi veseli începură să strige şi ei, cum făcuse odinioară tata în pădure. După ce se făcū din nou linişte, tata îşi continuă descrierea. Cum au căzut fulgii de zăpadă de pe pălăria sa în arătură, cum au întâlnit acolo un strat de zăpadă subţire, ce căzuse înainte şi cum au rămas împreună cu acesta într'o amorţeală ca moartea, până când soarele s'a urcat din ce în ce mai sus trimiţând raze tot mai călduroase asupra lor. Zăpada a început atunci să se topească şi să se strecoare ca apă în pământ. Aici în curând se alăturară la convoiul picurilor de apă o ceată întreagă de vojnici subpământeni, cu cari până aci nu legaseră cunoştinţă, însă pe cari îi primeau cu atât mai bucuros cu cât deja în aer şi pe arătură nu se putură apăra de însoţirea unor resturi de acid carbonic. O părticică de var le fînū calea şi le declară solemn, că e dispusă a se disolvă în ei, se iviră apoi fel şi fel de săruri şi nici chiar magneziul nu voia să se deă la o parte. În chipul acesta picurii de apă născuţi din fulgii de zăpadă s-au asociat cu cele mai variate substanţe minerale rând pe rând şi în starea aceasta iată că întâlnesc un corp rotund de forma oului, un grăunte de secară, un suflet în stare de somnolenţă, pe care-l semănase cineva de cu toamna. O putere nevăzută reţinū aici picurul de apă. Acesta încunjură grăuntele. Coaja grăuntelui se deschise, picurul străbătū înlăuntru şi ca mulţumită că nu e nevoit a se pierde mai departe în infinit deşteptă la viaţă puterile la aparenţă moarte din grăunte, care la rândul său începū să incolţească. În tendinţa comună de a se înălţa din terenul

întunecos atât de puţin prielnic pentru vaporii de apă obicinuiţi cu înălţimile luminoase au fost ajutaţi iarăş de căldura binefăcătoare ale binecuvântatelor raze solare, care cu puţine săptămâni înainte prefăcuse fulgul de zăpadă şi-l îngropase ca apă în pământ. Sub puterea miraculoasă a lor a spart picurul de apă din grăunte scoarţa pământului şi firicelul verde ce privea vesel din arătura neagră se bucură, că a sosit primăvara, că a trecut peste mizeriile de iarnă. Picurul de apă la rândul său se desfăcū de tovarăşia celorlalte substanţe, pe cari le-a cinstit grăuntelui de secară şi la cea dintâi ocazie binevenită evaporă sus în înălţimile, din cari se coborise odată la pământ. Iar atunci când moleculele sale se aflau din nou în cerul fraţilor, au uitat ce au petrecut, desfătându-se abia în amintirea, că a fost frumos.”

Cu acestea tata îşi încheiă povestea, copiii îl îmbrăţişară plini de mulţumire, iar soţia sa mişcăţă îi strânse mâna. Fulgii de zăpadă, cari în căderea lor spre pământ treceau pe la ferestrele luminate, îşi ziceau: „Uitaţi-vă, aici locuieşte fericirea.”

O O O

CÂNTEC DE DOR

— Din popor —

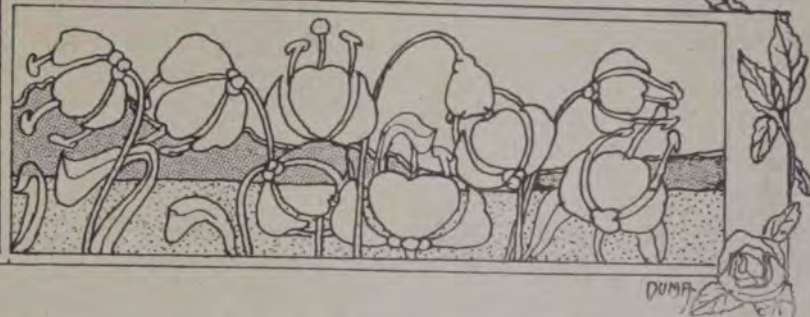
*Frunză verde viorele
Mi-a trimis badea inele
Să-mi stămpăr dorul cu ele,
Da de mi-ar trimite zece
De dorul lui nu-mi mai trece.*

*Arde luminiţa 'n cui
Cine mi-e drag aici nu-i,
Arde luminiţa 'n iesle
Cine mi-e drag nu mai este,
Arde luminiţa 'n şură
Nu-i aici cine 'mi da gură.*

Nichita, regele Muntenegrului, legănându-şi în clipe de repaos nepoţelul, pe principete Mihail.

Flori de-o zi

Toamnă târzie.

— FRAGMENTE —

Afară plutesc nouri grei de Noiembrie. Orașul e întunecat de umezeală. Salcâmul dela fereastră își leagă ramii despoiați, în bătaia furioasă a vântului. Un șuierat strident despica văzduhul: e cântecul nimicniciei.

Din când în când, soarele plictisit și el de paravanul stabil al nourilor, încearcă a străbate prin desimea lor plumburie, trimițând câte-o rază anemică.

În jurul acestor raze, planează ceva mister... Toamnă târzie... Cu capul rezimat de pervazul ferestrei, stau singură și privesc acest tablou de-o melancolie, asamuitoare sufletului meu. O bură deasă se lasă peste întreg cuprinsul, învelind orașul într'o manta diafană, fumurie. Natura parecă încheagă din frunze moarte și flori ofilite, un imn funebru. În liniștea pioasă ce mă împresoară, cu privirea pierdută, simt sufletul pătruns de nostalgia, pe care nu-o lasă cei iubiți, plecați pentru totdeauna.

Pentru totdeauna... Stau și încerc să silabizez acest cuvânt, ce cuprinde în el vecinicia. Încerc să mă conving de înțelesul lui etern dureros, pânăce mintea-mi obosită pierde noțiunea și un zimbet de durere îmi crispează fața.

Nu! e cu neputință ca într'o clipă fatală, să pierzi pentru totdeauna atâta lumină, atâtea iluzii, ce erau alcătuite pentru un viitor întreg, atâtea dragoste sublimă ce eră între o mamă și copilul ei.

Simțesc o legătură sufletească între mine și tine și când corpul meu, mâna aceasta de țărăniță — picurul acesta de apă în imensitatea unei mări — își pierde toate simțurile căzând în amorțeala unui somn adânc, tu te cobori zămbitoare, învelită în

tr'o aureolă divină și îmi săruți ochii, gura, mă strângi cu putere la piept, apoi cu cea dintâi rază de lumină — dispari...

De ce mă deștept din această lăncezeală, în care sufletu-mi se risipește în azurul acestui rai de dragoste? Se face lumină. Stelele își trimit ultimele scîlpiri, deodată mă pomenesc într'o tăcere adâncă, într'o pustietate sihastră. Visul a dispărut, arătarea ta s-a spulberat și fără să-mi dau sama, mă conving de implacabila luciditate a cuvântului silabizat!...

În jurul meu se face întuneric. Simțesc încă, cum între degetele mele, s-a rupt un fir de viață. Unde? În nimicnicie!... În cel mai tănuț colț al sufletului se naște o dorință, un dor de odihnă.

Încerc să-mi alung învălmășeala aceasta de amintiri chinuitoare, care odată cu clipa aceea fatală, s-a încuibat în creier stăpânindu-mă clipă de clipă. Fără să-mi dau seamă, mă pomenesc că măsoar odaia cu pași șovăitori, pare că la fiecare pas, mă așteaptă un abis fioros. Cu o mișcare forțată, care mă cutremură în tot corpul, încerc să mă deslănțui din cătușele ce mă țin legată de gândurile mele stăpânitoare.

Mă așez din nou la fereastră, cu ochii obosiți, privesc tabloul posomorât de afară. Natura a îmbrăcat un vestmânt de melancolie apăsătoare, ca în fața unui catafalc uriaș.

Seria gândurilor se continuă, în vremece, umbrele inserării, se lasă fantomatic, învelind mobilele din casă, în valuri misterioase. Liniștea crește din ce în ce, o rază de lumină ce iese pe gura sobei, formează un joc cadrilat de lumină pe peretele din față. Deodată mi se pare că aud sunetul unor pași mărunți, foșnet ușor de rochie, apoi o voce melodioasă, nedeslușită, ca începutul unui cântec duios. Recunosc vocea prie-

tenei mele Maria, care urmând obiceiul ei, mă caută prin odăi cu începutul unui cântec.

Când a dat cu ochii de mine, nu-și putu înabuși o exclamare de uimire.

— Bine dragă, ce faci tu pe întunec? Știi că nu ți-e bine să stai așa stingheră. Hai, înveselește-te puțin, am să-ți spun cea mai proaspătă noutate.

Avea fața îmbujorată de frig, ochii mari, de-o expresie copilărească, câteva șuvițe de păr rătăcite în disordine pe față, erau stropite de o ploaie mărunță, răspândind scîlpiri magice de lumină. Întregă înfățișarea ei, plină de vigoare și veselie, îmi făcea impresia unei femei ce nu cunoștea durerea. O umbră de invidie se strecură în sufletul meu. Voi mai putea fi și eu așa? O strânsei ușor în brațe apoi ne-am așezat pe sofă.

— La ce te gândeai? mă întrebă ea, se pare că ai plâns.

— Și te-ar mira faptul, că am plâns?

Fața i se înseninează, un zimbet fugar de compătimire se ivi în colțul gurii.

— Nu, nu mă miră de loc, deacum însă ți-a fost destul. Uită-te bine la mine. Vezi tu fața aceasta, care se pare a fi reogindirea unei vieți tihnite și fericite? Știi tu ce se petrece după pereții aceștia de carne și sânge? Cu o ușoară înclinare își duse mâna la piept. Vezi, toate aceste sunt învelite într'o îmbrăcăminte mincinoasă, o mască, pe care o îmbrac când vin la tine, când merg la alta, când sunt în societate.

Și nu poate străbate nime în împărăția aceasta a durerilor mele, nici chiar tu, care te pretinzi a mă cunoaște mai bine. Demulțorii, când cred că mi-am potrivit masca mai bine, când ochii-mi răspândesc schinței de viață, când zimbetele se a-

lungă unul după altul, ceva greu, inesplicabil îmi apasă sufletul, mă ține înlănțuită ceasuri întregi. Eu cred că este încă o ființă în mine, care mă predisune la tristețea, care-mi spune că și în suferință este ceva sublim.

Atunci mă închid în casă săp-tămâni întregi, îmbrac vâlul negru al suferinții, în liniștea ce mă împresoară, încerc să alerg după fericirea cea căutată de toți, dar negă-sită de nimeni. În zile de acestea mi-e silă de mine, mi-e silă de oameni, de tot ce e în contact cu mine. Mă simt ca o povară grea ce trebuie să o port. Mă cuprind așa o jale, un dor de ducă, să merg departe, pe țermuri împrejmuți de stânci, colo, într'un colțișor ascuns, să-mi lapăd povara ce mă înabușe."

În voce avea un timbru de sinucidere, picuri de lacrimi i se rostogoleau pe față.

O priveam uimită.

— Bine Mario, nu vezi tu că nu ai pentruce suferi? Nu vezi că durerea asta a ta e o închipuire bolnavă, o halucinație?

Da, da, oamenii lipsiți de încercări grele, și-le caută ei înșiși; eu simt că-mi lipsește ceva puțin de tot, o schinteie poate, dar ceace contribuie mai mult la fericirea mea. Partea asta o caut pretutindeni, se pare că din ce alerg mai mult după ea, se departă tot mai mult de mine. Adeseori o simțesc plutind aproape de mine, dar când vreau să o prind, ea se spulberă, și astfel îmi petrec viața într'o căutare neîntreruptă."

Ascultam cu luare aminte. Nu mă puteam împăca cu înfățișarea tristă a Mariei.

Eram învățată cu răsurile ei trilate, cu cântecile ei când duioase, când urmate de caraghioslăcuri, cu strămbături din ochi și din gură, imitând pe cutare artist. Toate acestea erau într'o completă armonie, cu întreagă înfățișarea ei. Temperamentul ei vioi făcea să ne înveselim toți, câți ne găsim în jurul ei.

Acum că o vedeam cu capul răzimat în palme, cu ochii mari gânditori, ce păreau acoperiți de un vâl ușor, părea că sufletul ei plutește într'o altă lume, o lume imaterială unde își regăsește ce caută. Cu o mișcare molatecă încerc să o deștept din visarea ei. Am început să-i analizez viața, punct de punct, să-i dovedesc că nu avea pentruce să plângă, că îi rămâne cel puțin speranța, care nutrește firul vieții. Ce să zic eu, în a cărei împărăție de pace și fericire, a străbătut moartea, cu ghiarele ei reci, luând cu sine și

cea din urmă licărire de speranță, că deatunci, toate sentimentele mele, toate pornirile de dragoste, mi s'au prefăcut în ironie și sarcasm. Lumea o privesc cu ochii reci de ghiață, ca pe un lucru ce nu-mi mai păstrează nimic. Singurtatea îmi dă prilej de a sta de vorbă cu durerea mea.

Iată de ce, când vântul își cântă imnul de nimicnicie, lovindu-se cu putere de obloanele mele, când streșinile plâng în ritmul lor de desnădejde melancolică, îmi place să deschid cartea vieții, resfoindu-o și oprindu-mă la fiecare popas mai greu. Pierzându-mă într'o cercetare minuțioasă, observ, că viața e un amestec armonios de bucurii și suferință, legându-ne când între zidurile reci a unei mănăstiri, când între valurile ametoare a unui bal somptuos...

Ne îmbrățișarăm pentru despărțire, în strângerea aceasta ușoară, eră ceva din înfrățirea sufletească. Am însoțit-o cu privirea până s-a pierdut în umbra felinarului din colț, ce licărea sfios, în bătaia măruntă a ploii...

Leontina C.

Regii ceasului de față

Ei nu sunt nici monarhii, ale căror armate se războiesc momentan în Balcani, și nici regii poeziei sau ai artei dramatice. Numele lor abea dacă le cunoșteam; în fiecare dimineață însă, și chiar ziua întreagă până sara, de ei ne ocupăm atât noi cât și toți aceia cari știu ceti. Sau mai bine zis, ei ne ocupă pe noi, ne împing la discuții aprinse, după ce ne-au ațâțat curiozitatea. Și acești regi nu sunt alții decât corespondenții de război.

Ce ușor ne vine să cetim știri ecsacte asupra războiului, confortabil instalați într'un fotoliu moale, la gura sobei, cu țigara aprinsă în gură și cu ziarul desfășurat în mâni. Câți dintre noi însă s-au gândit mai amănunțit la miile de primejdii, la energiile cheltuite de acești viteji în exercițiul funcțiunii lor? În jurul lor gloanțele plouă, ghiulelele scormonesc țărâna, spectrul holerei se arată amenințător, împrăstie duhoarea lui mortală. Dar corespondenții de război, de mulțori anonimi, nu se dau niciodată înapoi în fața acestor primejdii. Ei sunt fascinați de o idee fiesă: de a informa cu ecsacitate lumea de cele ce se petrec la

război. Ei nu au decât o țintă pe care o urmăresc cu primejdia zilelor lor: aceea de a descoperi întru toate adevărul, și nimic decât adevărul. Cât de mult merită acești modești muritori titlul de șampioni ai adevărului, alături de cele mai glorioase nume ale istoriei!

Și, știți dvoastră, care a fost cel dintâi corespondent de război menționat de istoria jurnalismului? Un ziarist englez, George Barrow, care a descris pentru *Morning Herald* războiul din Spania dela 1839. Dar cel dintâi jurnalist care a cules într'adevăr pe câmpul de bătae o glorie universală, a fost William Howard Russel, celebrul colaborator al lui *Times*, ale cătui scrisori asupra războiului din Crimeea, a făcut să se ridice dela 50.000 la 70.000 tirajul acestui ziar faimos.

Russel a asistat la toate războaiele cari au sângerat globul dela 1854 până la 1900. Descrierile lui asupra bătăliei dela Sedan, a campaniei Zulușilor și a campaniei din Egipt din 1882, sunt niște minuni de observațiune precisă și de literatură pitorească. Regele Eduard VII eră prietinel intim al jurnalistului, pentru care avea o stimă deosebită.

O altă celebritate, tot engleză, este Melton Prior, un artist extraordinar care, sub bombe și șrapnele, luă schițe de pe câmpul de război pentru *Illustrated London News*. Melton Prior e astăzi răposat, dar a lăsat o reputațiune de reporter dibaciu și neînfricoșat.

Războiul actual din Balcani este observat de două sute de trimiși speciali. Cei mai buni corespondenți de acum s-au arătat a fi englezii, francezii și austriacii. Trimișii germani au dat dovadă de o subiectivitate de mulțori arogantă și de o fantazie pe care mulți au numit-o curat: minciună. Dintre corespondenții englezi cel mai faimos este S. Bartlett, care grație unor împrejurări fericite, a reușit să relateze cel dintâiu, pentru *Daily Telegraph*, rezultatul luptei dela Lule-Burgas. Francezii au printre alții pe câmpul de luptă din Balcani pe faimosul Ludovic Nandea, pe Paul Erio și pe Louis Berand, corespondenții lui

Journal și Temps. — Locotenentul austriac Wagner s-a distins și el foarte mult.

F. N.

Persecutori și apăsați

Leguini de oameni slabi și livezi, cu coastele eșite de foame, cu trupul acoperit cu sdrențe, de oameni aiuriți de groază și muți de mizerie se îndreptează către Constantinopol, întră în oraș, se culcă în plină stradă alături de nevestele și copiii lor, în vreme ce în depărtare tunul bubue, dușmanii înaintază, morții și răniții se îngrămădesc. Este ecsodul țărănilor turci. Și puterile europene îngrijate de soarta supușilor lor din Stambul, au trimis vase de război la fața locului, au instalat soldați, tunuri și mitralieze pe la ambasade, în așteptarea unei revolte posibile, a unui spasm al ecasperării turcești, care i-ar împinge pe aceștia să-i răcelărească pe creștinii din Constantinopol. Îngrijorare nebazată!

Căci energia turcească e pe sfârșite. Groaznicul dezastru al acestui neam e departe de a-i esasperă-o. El se traduce numai printr'o resemnare mută și strivită, printr'o durere tăcută, printr'o atitudine prăpădită. Măcelul împotriva europenilor nu va avea loc, fiindcă otomanii nu au voința și nici puterea acestei inițiative. Ei nu știu decât să-l invoace pe Mohamet și să plângă, în sufletul lor pare că se aprinde ca o lumină, mulțumirea, da, mulțumirea de a fi înfârșit goniți din Europa unde niciodată nu s'au simțit acasă la ei, unde moștenirea lui Mohamet II. îi strivește, i-a strivit întotdeauna.

În Asia! în Asia! pare a fi suprema lor chemare. În Asia, departe de neumurile de ghiauri energici și neînfricoșați pe cari i-au învins odinioară, când semiluna scânteia victorioasă, dar pe cari niciodată nu i-au cucerit, niciodată! Instinctul i-a înștiințat întotdeauna pe Turci de acest lucru. Biruințele din trecut, de cele mai multeori, le-a fost o povară grea. Națiunea aceasta închinătoare bărbosului Profet și-a dat vag seama în decursul veacurilor, că locul ei nu este în Europa unde a ocupat un loc provizoriu numai prin forța

armelor și unde, ca să se fi putut statornici, ar fi avut nevoie de o altă putere, cu mult mai prețioasă, cu mult mai formidabilă: puterea de asimilare a popoarelor cucerite. Turcii însă au fost întotdeauna incapabili de ea. Românii, Bulgarii, Sârbii și Grecii cari le compuneau imperiul nu au încetat un singur moment de a-și păstra tradițiile și caracterul lor de popor aparte. Încet-încet, s'au emancipat cu toatele. Astăzi are loc ultimul capitol al istoriei turcești din Europa; el mai este și un epilog căci ne dovedește că dacă osmanlii sunt astăzi zdrobiți, aceasta e numai grație popoarelor odinioară înfrânate de ei și asupra cărora sceptrul învingătorului a apăsat greu. Un neam nu subsistă, el nu-și poate afla mântuirea decât prin oamenii sei, prin oamenii de acelaș sânge cu toții. Bieții Turci, cuceritorii de odinioară! Ce nebulie i-a împins să încorporeze în armata otomană, spre a apăra semiluna, pe victimele seculare ale cuceririi turcești, pe apăsații și înversunații dușmani ai steagului verde? Ce nebulie!

Și ce nebulie sunt toate popoarele cărora o soartă favorabilă le-a dat prilejul să înfrângă alte veacuri, să le stăpânească și pe cari ele nu încetează de a le apăsa sub pretextul de a le păstra veșnic sub dănele. Ecsemplul imperiului turcesc ar trebui să licărească ca un foc roșu în noaptea încăpăținării lor. El ar trebui să le dea de gândit. El ar trebui, mai ales, să-i grăbească a-și risipi orbirea atâta vreme cât mai este timp.

D. M.

O O O

Cărți primite la Redacție:

I. E. Toroușiu: Chipuri. — Prețul 80 bani.

O O O

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

E. Pursa. E bine, nu mai datorați nimic pe anul acesta.

A. E. B. Am cetit cele trimise și vă aprobăm și noi părerile, dar cu toate acestea nu le putem publica, fiindcă nu prezintă nici un interes deosebit. Tot ce spuneți, se poate auzi la tot pasul și a fost spus cu o ocazie și în revista noas-

tră, numai că într'o formă mai literară, decât ceea a dvoastră. Impresiile din punct de vedere literar sunt slăbuțe, nu le putem folosi.

I. M. La întrebarea dtale, că ce trebuie să faci, ca să scrii bine, n-avem decât un răspuns: nimic. Căci orice ai face, nu vei putea scrie niciodată bine, lipsindu-ți pentru asta talentul. Așa o vedem noi din versurile trimise.

N. C. Adresa dlui Vasile Stroescu nu o cunoaștem. Adresează-te redacției „Românul” ori „Telegraful Român”. Ei poate vor ști-o.

M. D. M. Celei trimise, nu-i putem da loc în revistă. E o copie slabă eminesciană. Ceva mai bun trimite-ne.

T. Leandru. „Noroc perdut” nu are nici o notă pentru care să merite a fi publicată. E slăbuță și ca formă și ca concepție.

Rugăm pe onor. nostri abonați, cari nu și-au achitat încă întreg abonamentul, să binevoiască a-l achita fără amânare, ca să nu fim nevoiți a le face spese deosebite cu incassarea lui prin chitanțe postale.

Depozit românesc
de

PIANE ȘI ARMONIURI
în Sibiiu, str. Cîsnădiei 7.

Piane și pianine din cele mai bune fabrici din Austria și Germania, în nuc mat sau poleit, în lemn negru, mahagon, palisandru veritabil, construcțiune modernă, cadru pancerat, agrafe, moderator etc., — se pot cumpără cu preț foarte favorabil în depozitul meu. Transportul și pachetarea sunt gratuite. Școalele, reuniunile de cântări și alte instituții culturale primesc favor special.

Armoniuri de școală
bune și solid lucrate.

Rog sprijinul onoratului public român.

Cu distincție stimă

TIMOTEI POPOVICI,
profesor de muzică

Sibiiu—Nagyszeben
Strada Cîsnădiei 7.

16—20

„Librăria Națională” S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

CĂRȚI LITERARE :

	Cor.		Cor.
<i>L. Rebreanu</i> : Frământări, nuvele	1:50	Memoriile dnei Steinheil	0:60
<i>A. Lupeanu</i> : De vorbă cu sătenii	0:70	<i>P. Dulju</i> : Isprăvile lui Păcală	1:—
<i>A. Ciura</i> : Amintiri, nuvele	1:60	<i>Stăncescu</i> : Basme	4:—
<i>R. Roselli</i> : Păcatele sulgerului, roman	2:—	<i>Dr. Grünfeld</i> : Secretele secsuale	1:—
<i>Strin</i> : Din sărmana mea grădină, poezii	1:—	<i>G. Barițiu</i> : Studii și articole	1:50
<i>A. Cotruș</i> : Poezii	1:—	<i>Vasile Pop</i> : Povești hazlii	1:50
<i>A. Maior</i> : Magdalena, dramă	3:—	<i>Beldiceanu</i> : La un han odată	1:50
<i>D. Tomescu</i> : Acțiunea naționalistă	1:50	<i>Ecat. Steriad</i> : Carte de bucate	5:—
<i>Björnson</i> : Mary, roman	1:—	<i>Dr. Popovici-Lupu</i> : Agricultură	3:50
<i>Florantin</i> : Anecdote alese	0:50	<i>Filipescu</i> : Hrana vitelor	2:50
<i>A. Nicolescu</i> : Impresii	0:24	<i>Alecsandrescu</i> : Boalele la animale	2:50
<i>H. Călâmăr</i> : Versuri flușturate	0:60	<i>E. Graut</i> : Vitele de rasă bovină	2:50
<i>Liviu Marian</i> : Printre slopi, schițe	1:50	<i>Em. Zarma</i> : Îngrășemintele în agricultură	2:—
<i>Chiru Nanov</i> : Peste Dorna, note de călătorie	1:50	<i>Dăscălescu</i> : Cultura plantelor	1:50
<i>Dostoievsky</i> : Amintiri din casa morților, roman	1:50	<i>Gh. D. Arghir</i> : Contabilitatea agricolă	1:50
<i>V. Eftimiu</i> : Poemele singurătății, poezii	2:—	<i>N. Filip</i> : Creșterea și îngrijirea cailor	1:50
<i>M. Cruceanu</i> : Spre cetatea zorilor, poezii	1:50	<i>M. Popescu</i> : Vinul	1:50
<i>Dr. E. Sterian</i> : Educația sexelor	1:50	<i>C. S. Făgețel</i> : Copiii nopții, dramă	2:50
<i>Al. Ciura</i> : Foiletoane	1:60	<i>Filipescu Dobrogeanu</i> : Neoiobăgia	3:50
<i>H. Stahl</i> : Dela manevre și alte schițe vesele	1:50	<i>Gh. Ghibănescu</i> : Cuzeștii, monogr. ist.	1:—
<i>Novicow</i> : Emanciparea femeii	2:—	<i>Ion Ghica</i> : Convorbiri economice I—III	7:—
<i>P. Eliade</i> : Studiu despre M. Maeterlinck	1:—	<i>S. Nădejde</i> : Patimi, roman	2:—
<i>V. Onițiu</i> : Din cele trecute vremi	2:—	„ Robia banului, roman	2:—
<i>Cathrein</i> : Concepția catolică despre lume	1:95	<i>H. Stahl</i> : Bucureștii ce se duc	2:50
<i>Potică</i> : Poezii	2:—	<i>Elefterescu</i> : Cartea neamului	2:—
<i>I. Popescu</i> : Zori de Iulie, nuvele	2:—	<i>Drăgușanu</i> : Călătoriile unui român ardelean	2:50
<i>R. Roselli</i> : Razna, note de călătorie	3:—	<i>M. Legan-Pulici</i> : Sticla din urmă, comedie	0:30
<i>B. Dumbravă</i> : Haiducul, roman	2:—	<i>V. Sloica</i> : Scrisori, piesă trad.	0:30
<i>T. Mera</i> : Din țări streine	2:—	<i>Dr. Bănu</i> : Dicționarul sănătății	14:—
<i>Alessiu</i> : Cultura legumelor	2:75	<i>Dr. Lupas</i> : Monografia lui Șaguna	7:—
„ Cultura arborilor roditori	2:25	<i>Murnu</i> : Contimporanii nostri, caricaturi	4:—
„ Creșterea pasărilor	1:50	<i>Mehedinți</i> : Cătră noua generație, articole	1:50
<i>Maior</i> : Făt frumos, dramă	2:—	<i>Eraclie Sterian</i> : În noaptea nunții	1:50
Topo, povești pentru copii	3:—	<i>D. Gherea</i> : Critice III.	4:—
<i>N. Ținc</i> : Rime vesele, monoloage	1:—	<i>E. Lovinescu</i> : Critice I. II.	6:—
Codul manierelor lumii culte	1:—	<i>C. Moldovan</i> : Cetatea soarelui, poezii	8:—
<i>Florini</i> : Povești populare	2:—		
<i>Stall</i> : Ce-ar trebui să știe ori ce băiat	1:—		
<i>I. Bolez</i> : Din civilizația engleză	3:—		
<i>Gh. din Moldova</i> : Versuri și proză	2:—		
<i>Brătescu-Voinești</i> : În lumea dreptății	2:—		
<i>Brătescu-Voinești</i> : Întunec și lumină, schițe	2:—		
<i>Ion Pillat</i> : Visări păgâne, poezii	1:80		
<i>Dr. E. Nicola</i> : Contagiuni venerice	1:50		
<i>Caragiale</i> : Schițe noi	1:50		
<i>Dracinschi</i> : Poezii	2:50		
<i>Carmen saecular</i> al soc. P. Maior	2:—		
<i>I. U. Soricu</i> : Florile dalbe, poezii	2:—		

NOTE PENTRU PIAN :

<i>Dr. Domide</i> : Însiră-te mărgărite, partitura	5:—
„ „ „ „ „ vocile	8:—
<i>I. Harșia</i> : Hora	2:—
<i>Brediceanu</i> : Doine și cântece, I.—IV. à	4:—
„ Jocuri românești I.—IV. à	4:—
„ La șezătoare	8:—
„ Preludiu și Hora	7:—
„ Aurora	2:—
„ Rândunica	2:—
„ Viorele	2:—

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și revizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.